

NextGenerationEU

Παρουσίαση του νέου μέσου ανάκαμψης της Ε.Ε.

Παπασταματίου Γιώργος Phd (c)

Τμήμα Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών

Περιεχόμενα παρουσίασης

Τι είναι το νέο μέσο ανάκαμψης
«NextGenerationEU»;

Ποιοι είναι οι στόχοι του;

Ποιος είναι ο προϋπολογισμός του;

Πως χρηματοδοτείται;

Πως επηρεάζει τη χώρα μας;

Τι είναι το νέο μέσο ανάκαμψης «NextGenerationEU»;

- Το «NextGenerationEU», είναι ένα προσωρινό μέσο που σχεδιάστηκε για την αποκατάσταση των άμεσων οικονομικών και κοινωνικών ζημιών που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού και για την τόνωση της ανάκαμψης, ύψους 750 δις ευρώ (τιμές 2018)*.
- Σκοπός του είναι να συμβάλει στην ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά τη νόσο COVID-19, ώστε να είναι μια πιο πράσινη, πιο ψηφιακή, πιο ανθεκτική και καλύτερα προσαρμοσμένη στις τρέχουσες και στις μελλοντικές προκλήσεις.
- Μαζί με το μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ (Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027), θα αποτελέσουν τη μεγαλύτερη δέσμη μέτρων ανάκαμψης που έχει χρηματοδοτηθεί ποτέ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, συνολικού ύψους 1,8 τρις ευρώ (τιμές 2018)**.
- Ο νέος μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός θα ενισχύσει τους μηχανισμούς ευελιξίας ώστε να διασφαλιστεί η ικανότητά του να αντιμετωπίζει απρόβλεπτες ανάγκες και να ανταποκρίνεται όχι μόνο στη σημερινή πραγματικότητα αλλά και στις αβεβαιότητες του αύριο.

*€806,9 δις σε τρέχουσες τιμές

** €2.018 τρις σε τρέχουσες τιμές

Οι τρεις πυλώνες του «NextGenerationEU»

Υποστήριξη χωρών της ΕΕ με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις (Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας RRF, πρωτοβουλία REACT-EU, Αγροτική Ανάπτυξη, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης).

Ενίσχυση της οικονομίας της ΕΕ με κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων (InvestEU).

Χρήση των διδαγμάτων της κρίσης του κορωνοϊού, με ένα νέο Πρόγραμμα Υγείας, ενισχύοντας τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας και χρηματοδοτώντας την έρευνα (RescEU, Ορίζων Ευρώπη, EU4Health*).

Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF)

Το Συμβούλιο ενέκρινε στις 12 Φεβρουαρίου 2021 τον Κανονισμό Ε.Ε. 2021/241 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ύψους **672,5 δισ. €**. Προκειμένου τα κ-μ να λάβουν στήριξη από τον μηχανισμό, ζητείται να καταρτίσουν μια συνεκτική δέσμη προγραμμάτων, μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σε έξι τομείς πολιτικής:

- πράσινη μετάβαση,
- ψηφιακός μετασχηματισμός,
- έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και απασχόληση,
- κοινωνική και εδαφική συνοχή,
- υγεία και ανθεκτικότητα,
- πολιτικές για την επόμενη γενιά, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων.

Οι χώρες της ΕΕ είχαν προθεσμία έως τις 30 Απριλίου 2021 για να υποβάλουν **τα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας**, στα οποία θα καθορίζονται τα μεταρρυθμιστικά και επενδυτικά τους θεματολόγια έως το 2026. (Ελλάδα 31/3/2021 : Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»)

Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU)

Το μέσο NextGenerationEU περιλαμβάνει 47,5 δισ. ευρώ για την Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης (REACT-EU) για τον μετριασμό των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης COVID-19 σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ.

Τα χρήματα θα διατεθούν κατά τα επόμενα δύο έτη μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΕΒΑ). Οι δράσεις που καλύπτονται από τη δέσμη θα είναι επιλέξιμες αναδρομικά από την 1 Φεβρουαρίου 2020. Οι χώρες της ΕΕ θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν αυτούς τους πρόσθετους πόρους έως το τέλος του 2023. Οι επενδύσεις θα επικεντρωθούν στους τομείς που πλήττονται περισσότερο από τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας.

Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»

Η μελλοντική ανάπτυξη και η ευημερία της Ευρώπης εξαρτώνται από την ικανότητά της να διατηρήσει ηγετική θέση στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας παγκοσμίως.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ύψους 5 δις ευρώ, είναι το μελλοντικό πρόγραμμα-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία για το διάστημα 2021-2027 και παρέχει τα μέσα για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Αποτελεί την εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ για τη στήριξη του τομέα έρευνας και καινοτομίας και αναμένεται να ενισχύσει τους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας της ΕΕ, ώστε να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις μεγάλες παγκόσμιες προκλήσεις σε ζωτικούς τομείς όπως η υγεία, η γήρανση του πληθυσμού, η ασφάλεια, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή.

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» είναι η συνέχιση του ενωσιακού προγράμματος «Ορίζων 2020».

Πρόγραμμα «InvestEU»

Το Μέσο Στήριξης της Φερεγγυότητας InvestEU, χρησιμοποιεί την εγγύηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ προκειμένου να κινητοποιεί ιδιωτικούς πόρους για την επείγουσα στήριξη των ευρωπαϊκών εταιρειών από όλους τους οικονομικούς τομείς. Το μέσο αυτό είναι προσωρινό και στοχεύει αποκλειστικά και μόνο στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας και στη στήριξη των ενωσιακών πολιτικών κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης σε τομείς όπως οι βιώσιμες υποδομές, η καινοτομία και η ψηφιοποίηση.

Αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) και με εγγυήσεις συνολικού ύψους 26 δισ. ευρώ από τον προϋπολογισμό της, η ΕΕ θα παρέχει αντίστοιχα εγγυήσεις ύψους έως και περίπου 75 δισ. ευρώ στον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Μέσω της μόχλευσης που θα επιτυγχάνει η ΕΤΕπ, το InvestEU αναμένεται να αποφέρει επενδύσεις 400 δισ. ευρώ σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2021 έως το 2027.

Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη»

Στα κράτη-μέλη θα διατεθούν επιπλέον ευρωπαϊκά κονδύλια ανάκαμψης για την αγροτική ανάπτυξη για τη μεταβατική περίοδο 2021-2022, ύψους 7,5 δις ευρώ.

Η ΕΕ θα χρηματοδοτήσει έως και το 100% των επιλέξιμων μέτρων από τα πρόσθετα κεφάλαια του NextGenerationEU, γεγονός που επιτρέπει στα κ-μ να μη συνεισφέρουν επιπλέον πόρους από τους εθνικούς τους προϋπολογισμούς.

- Τουλάχιστον το 37% θα κατευθυνθεί στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων και σε δράσεις για το περιβάλλον και την καλή μεταχείριση των ζώων.
- Τουλάχιστον το 55% στην υποστήριξη νέων αγροτών αλλά και σε επενδύσεις που συμβάλλουν σε ανθεκτική, βιώσιμη και ψηφιακή ανάκαμψη.
- Ενώ το υπόλοιπο 8% μπορεί να αξιοποιηθεί από κάθε κ-μ με μεγαλύτερη ευελιξία και μπορεί να διατεθεί είτε για τις παραπάνω δράσεις ή για άλλες με βάση το υφιστάμενο ΠΑΑ τους.

Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)

Το ταμείο δίκαιης μετάβασης θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για τη στήριξη των εδαφών που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και για την αποφυγή της αύξησης των περιφερειακών ανισοτήτων. Κύριος στόχος είναι η άμβλυνση των επιπτώσεων της μετάβασης, με τη χρηματοδότηση της διαφοροποίησης και του εκσυγχρονισμού της τοπικής οικονομίας και με τον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων στην απασχόληση. Προκειμένου να επιτύχει τον στόχο του, το Ταμείο θα στηρίξει επενδύσεις σε τομείς όπως η ψηφιακή συνεκτικότητα, οι τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, η μείωση των εκπομπών, η αναζωογόνηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων, η απόκτηση νέων δεξιοτήτων από τους εργαζόμενους και η τεχνική βοήθεια.

Τα κ-μ για την πρόσβαση στη στήριξη του Ταμείου, θα πρέπει να υποβάλουν εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης, που θα περιγράφουν τις συγκεκριμένες περιοχές παρέμβασης, με βάση τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που απορρέουν από τη μετάβαση, ιδίως με βάση τις αναμενόμενες απώλειες θέσεων εργασίας και τις ανάγκες μετασχηματισμού των παραγωγικών διεργασιών των βιομηχανικών εγκαταστάσεων με τη μεγαλύτερη ένταση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Τα κριτήρια κατανομής βασίζονται στις βιομηχανικές εκπομπές σε περιοχές με εκπομπές υψηλής έντασης άνθρακα, στην απασχόληση στη βιομηχανία και στην εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη, στην παραγωγή τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου, καθώς και στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Πρόγραμμα «RescEU»

Το νέο μέσο Ανάκαμψης «NextGenerationEU» περιλαμβάνει και αύξηση για το RescEU, που αποτελεί τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης, κατά 1,9 δισ. ευρώ, ώστε να καταστεί πιο ευέλικτος και θα αυξηθεί η ικανότητα της Ένωσης για ανάληψη συλλογικής δράσης σε επίπεδο ΕΕ.

Το RescEU θεσπίστηκε με το άρθρο 12 της Απόφασης (ΕΕ) 2019/420 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αποτελεί κοινή δεξαμενή μέσων της ΕΕ για την αντιμετώπιση καταστροφών ως λύση ύστατης ανάγκης. Τα μέσα αυτά θα αποκτώνται με αγορά, μίσθωση ή μακροχρόνια μίσθωση (leasing) από τα ενδιαφερόμενα κ-μ με συγχρηματοδότηση σε ποσοστό 80 % έως 90 % του συνολικού επιλέξιμου κόστους από την ΕΕ.

Τα μέσα του RescEU μπορούν να χρησιμοποιούνται για εθνικούς σκοπούς, μόνο όταν δεν χρησιμοποιούνται ή δεν είναι απαραίτητα για επιχειρήσεις αντιμετώπισης καταστροφών στο πλαίσιο του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης.

Κατανομή Π/Υ του μέσου «NextGenerationEU»

Ευρωπαϊκά προγράμματα / ταμεία	Ποσό Προϋπολογισμού
Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF)	723,8 δισ. ευρώ
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ, ΔΑΝΕΙΑ</i>	<i>385,8 δισ. ευρώ</i>
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ, ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ</i>	<i>338 δισ. ευρώ</i>
ReactEU	50,6 δισ. Ευρώ
Ορίζων Ευρώπη	5,4 δισ. Ευρώ
Πρόγραμμα InvestEU	6,1 δισ. Ευρώ
Αγροτική Ανάπτυξη	8,1 δισ. Ευρώ
Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)	10,9 δισ. Ευρώ
RescEU	2 δισ. Ευρώ
Συνολικός προϋπολογισμός NextGenerationEU	806,9 δισ. Ευρώ

Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 και NextGenerationEU - σύνολο κονδυλίων ανά τομέα

Τομέας	ΠΔΠ	NextGenerationEU
1. Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	149,5 δισ. ευρώ	11,5 δισ. ευρώ
2. Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	426,7 δισ. ευρώ	776,5 δισ. ευρώ
3. Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	401 δισ. ευρώ	18,9 δισ. ευρώ
4. Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων	25,7 δισ. ευρώ	—
5. Ασφάλεια και άμυνα	14,9 δισ. ευρώ	—
6. Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	110,6 δισ. ευρώ	—
7. Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση	82,5 δισ. ευρώ	—
ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ	1 210,9 δισ. ευρώ	806,9 δισ. ευρώ

Πως χρηματοδοτείται το «NextGenerationEU»;

Ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ θα συνεχίσει να χρηματοδοτείται από τις συνήθεις πηγές εσόδων του ενωσιακού προϋπολογισμού:

- τελωνειακοί δασμοί,
- συνεισφορές των κρατών μελών βάσει του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ),
- συνεισφορές βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ),

Επιπλέον, από την 1η Ιουνίου 2022, μια νέα εθνική συνεισφορά με βάση τα μη ανακυκλωμένα απορρίμματα πλαστικών συσκευασιών έχει εισαχθεί ως πηγή εσόδων για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Για να χρηματοδοτήσει την ανάκαμψη, η ΕΕ δανείζεται από τις αγορές με ευνοϊκότερους όρους απ' ό,τι πολλά κ-μ και θα ανακατανέμει τα ποσά (μέχρι το 2026 αναμένεται να αντλήσει συνολικά €800εκατ.). Προκειμένου να ξεκινήσει η Επιτροπή να δανείζεται, έπρεπε όλα τα κ-μ να επικυρώσουν τη νέα απόφαση για τους ιδίους πόρους σύμφωνα με τις συνταγματικές τους απαιτήσεις.

Στις 31 Μαΐου 2021, η απόφαση περί ιδίων πόρων επικυρώθηκε από όλα τα κ-μ και στις 15 Ιουνίου 2021, η Επιτροπή συγκέντρωσε 20 δισεκατομμύρια ευρώ από τις αγορές με την πρώτη έκδοση 10ετούς ομολόγου.

Ποια θα είναι τα επιπρόσθετα έσοδα για την πληρωμή των δανείων της ΕΕ;

Το Δεκεμβρίο του 2021 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν να συνεργαστούν για να εξασφαλίσουν επάρκεια νέων ίδιων πόρων ώστε να καλύψουν τις αποπληρωμές του NextGenerationEU. Η τελική δέσμη μέτρων αφορά:

- Έναν μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (ΜΣΠΑ),
- Προσωρινό στατιστικό ίδιο πόρο που βασίζεται στα εταιρικά κέρδη,
- Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ της ΕΕ (ΣΕΔΕ).

Ενώ έως τον Ιούνιο του 2024 (βάσει του αρχικού σχεδιασμού), η Επιτροπή θα προτείνει νέες πηγές εσόδων, όπως :

- Φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών,
- Χρηματοδοτική συνεισφορά συνδεδεμένη με τον εταιρικό τομέα,
- Νέα κοινή βάση φορολογίας εταιρειών.

Πως επηρεάζεται η χώρα μας;

Ευρωπαϊκά προγράμματα / ταμεία	Επιχορηγήσεις	Δάνεια	Σύνολο
Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF)	16,4 δις	12,6 δις	29 δις
1. Πράσινη μετάβαση	6,2 δις		
2. Ψηφιακή μετάβαση	2,1 δις		
3. Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή	4,1 δις		
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	4,0 δις		
Λοιποί πόροι από REACT-EU, Just Transition Fund, European Agricultural Fund for Rural Development	3,0 δις		
Συνολικός προϋπολογισμός NextGenerationEU	19,4 δις	12,6 δις	32 δις

Στόχοι - Εμβληματικές Επενδύσεις & Μεταρρυθμίσεις

Δημιουργία 180.000 νέων θέσεων εργασίας

Αύξηση του ύψους του πραγματικού ΑΕΠ κατά 7% μέχρι το 2026

Μόνιμα κέρδη στο ΑΕΠ και στην απασχόληση εξαιτίας των μεταρρυθμίσεων, και της αύξησης της παραγωγικότητας

Η αύξηση θα προέλθει κυρίως μέσω αύξησης των ιδιωτικών επενδύσεων που θα χρηματοδοτηθούν από τον φάκελο των δανείων. Σημαντική συνεισφορά θα έχουν και οι αυξημένες δημόσιες επενδύσεις, που θα χρηματοδοτηθούν από τον φάκελο των επιχορηγήσεων

Αύξηση ιδιωτικών επενδύσεων κατά 20%

Οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου Ελλάδα 2.0 θα συνεισφέρουν και αυτές στην άνοδο του ΑΕΠ τα επόμενα πέντε χρόνια, μέσα από διάφορα κανάλια, όπως η αύξηση των εξαγωγών

*Περίληψη αποτελεσμάτων Μελέτης της Τραπέζης της Ελλάδος

Εμβληματικές Επενδύσεις & Μεταρρυθμίσεις

Εξοικονομώ για νοικοκυριά, επιχειρήσεις και δημόσιο

Επενδύσεις στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και της αγροδιατροφής ως κινητήριους μοχλούς ανάπτυξης

Αναβάθμιση ερευνητικών κέντρων της χώρας

Υποδομές 5G, υποδομή οπτικών ινών σε κτίρια, ψηφιακή διασύνδεση των ελληνικών νησιών

Μεγάλες επενδύσεις στην υγεία, την παιδεία και την κοινωνική ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων

Πρώθηση της ηλεκτροκίνησης μέσω ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου

Εκτιμήσεις ανάπτυξης και πληθωρισμού

Indicators	2023	2024	2025
GDP growth (%. yoy)	2.2	2.3	2.3
Inflation (%. yoy)	4.2	2.7	2.0

GDP

EU:

2023: **0.5%**
2024: **0.9%**
2025: **1.7%**

Euro area:

2023: **0.5%**
2024: **0.8%**
2025: **1.5%**

Inflation

EU:

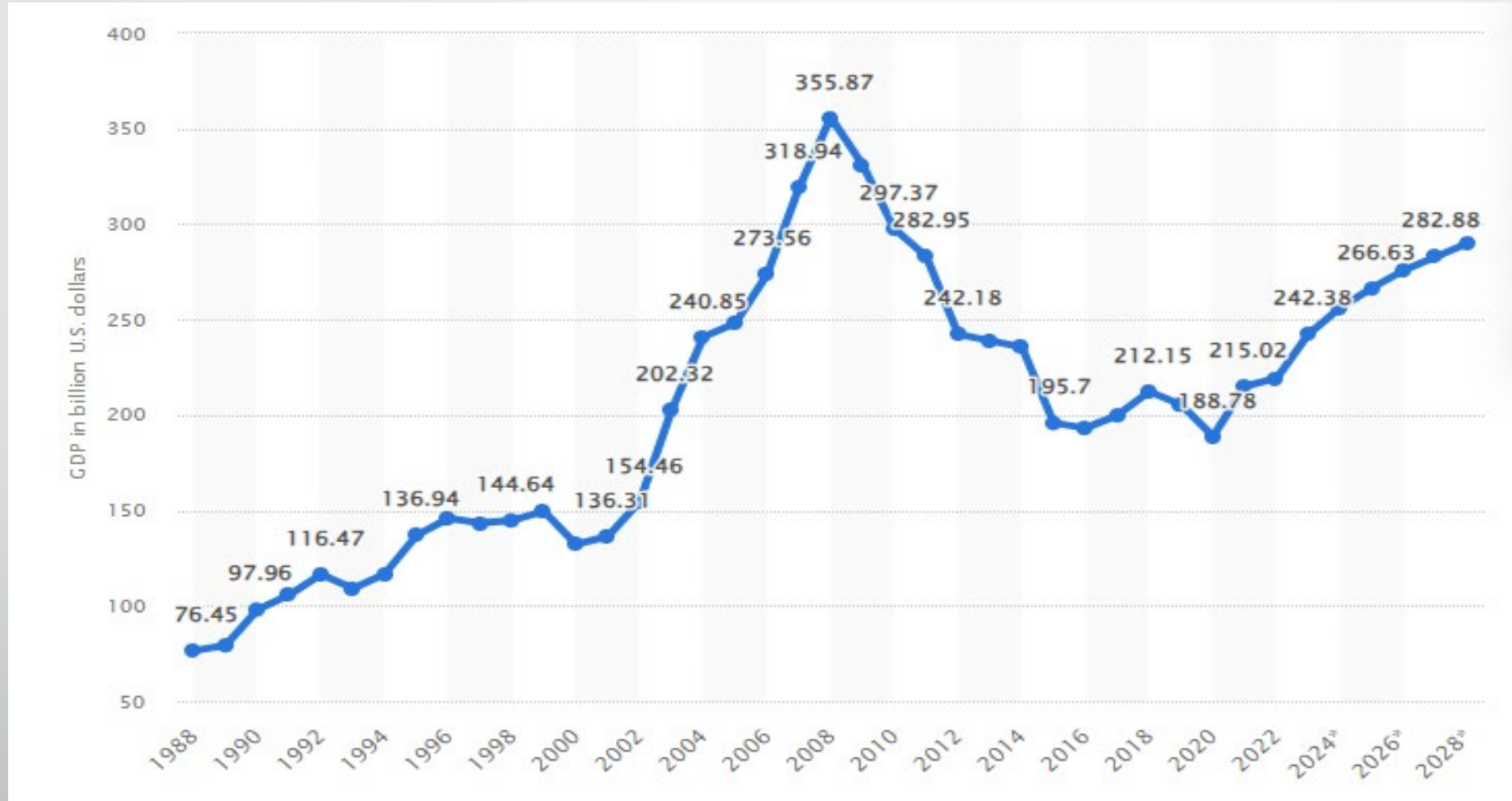
2023: **6.3%**
2024: **3.0%**
2025: **2.5%**

Euro area:

2023: **5.4%**
2024: **2.7%**
2025: **2.2%**

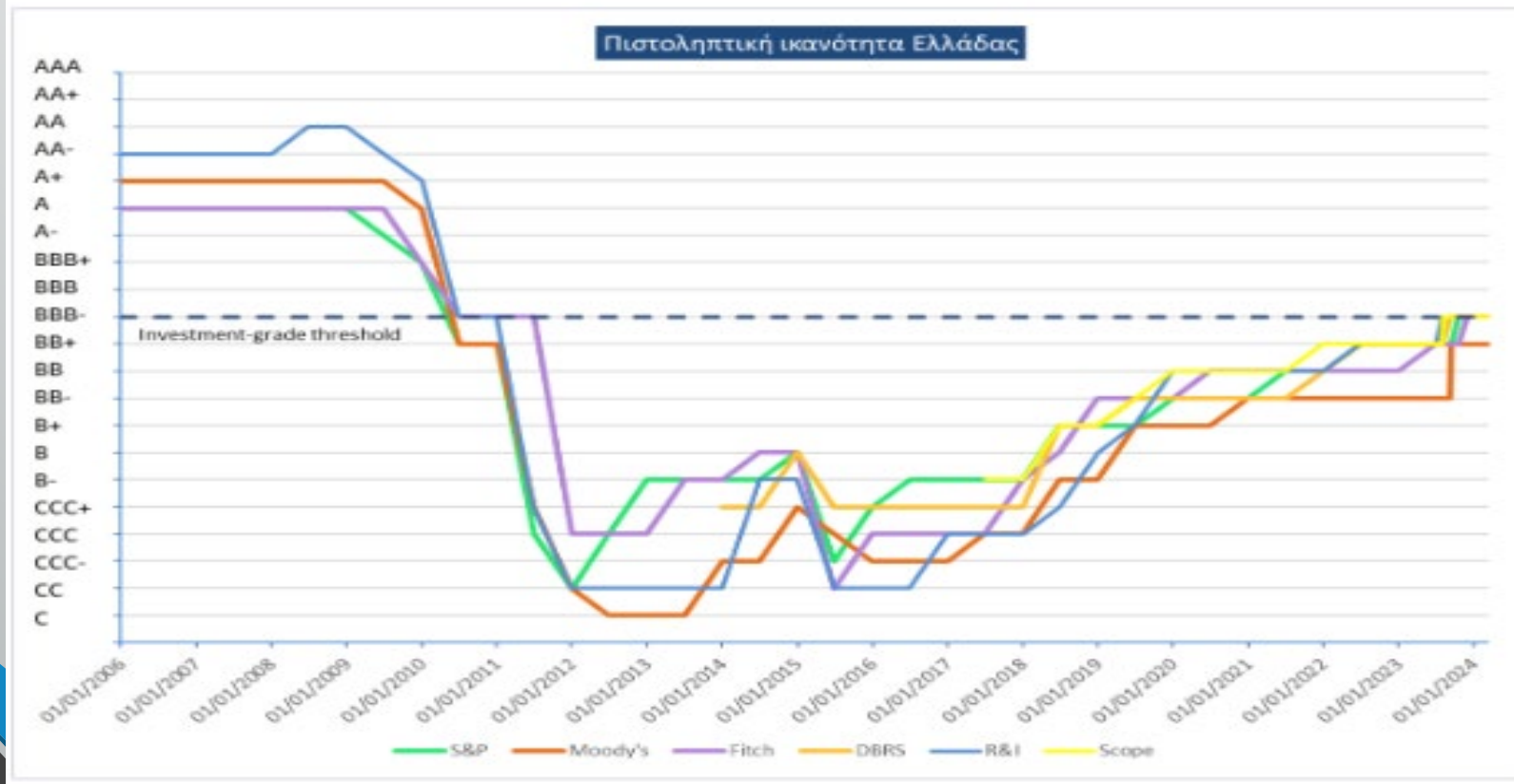
Πηγή : European Commission (Winter 2024 Economic Forecast (15/02/2024))

Gross domestic product (GDP) in current prices from 1988 to 2028 (in billion U.S. dollars)

Πιστοληπτική ικανότητα

ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ				
Εταιρείες Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας	Πιστοληπτική Ικανότητα	Προοπτική	Ημερομηνία Τελευταίας Αξιολόγησης	Ημερομηνία Επόμενης Αξιολόγησης
Standard and Poor's	BBB-	Σταθερή	20/10/2023	19/04/2024
Moody's	Ba1	Σταθερή	15/03/2024	13/09/2024
Fitch	BBB-	Σταθερή	01/12/2023	31/05/2024
DBRS Morningstar	BBBL	Σταθερή	08/03/2024	06/09/2024
Rating and Investment (R&I)	BBB-	Σταθερή	31/07/2023	-
Scope Ratings GmbH	BBB-	Σταθερή	26/01/2024	12/07/2024

Credit Rating Scales by Agency, Long-Term

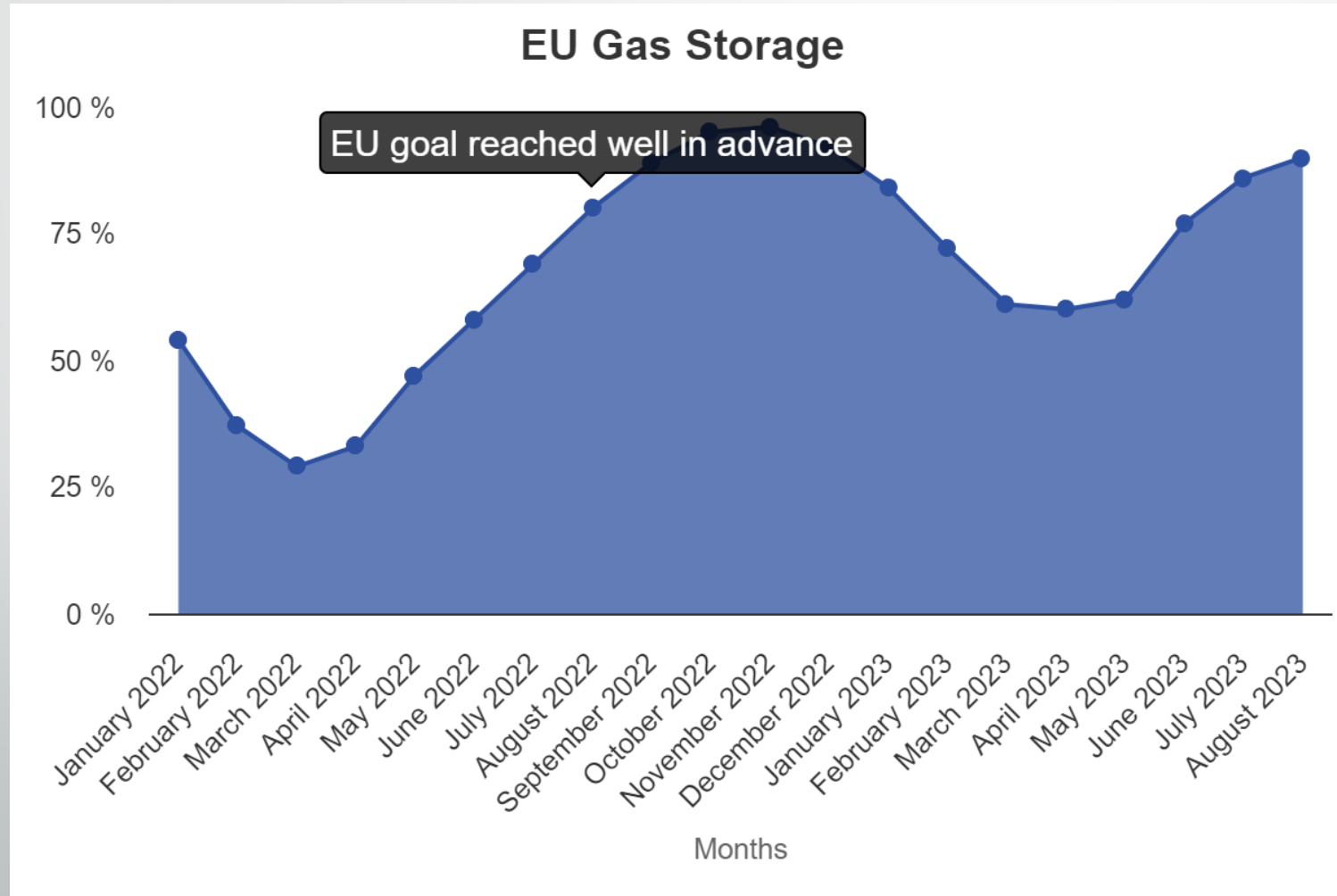
Moody's	S&P	Fitch		
Aaa	AAA	AAA	Prime	
Aa1	AA+	AA+	High grade	
Aa2	AA	AA		
Aa3	AA-	AA-		
A1	A+	A+	Upper medium grade	
A2	A	A		
A3	A-	A-		
Baa1	BBB+	BBB+	Lower medium grade	
Baa2	BBB	BBB		
Baa3	BBB-	BBB-		
Ba1	BB+	BB+	Non-investment grade speculative	"Junk"
Ba2	BB	BB		
Ba3	BB-	BB-		
B1	B+	B+	Highly speculative	
B2	B	B		
B3	B-	B-		
Caa1	CCC+	CCC	Substantial risk	
Caa2	CCC		Extremely speculative	
Caa3	CCC-		Default imminent with little prospect for recovery	
Ca	CC	CC	In default	
C	C	C		
/	D	D		
/				

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!

email επικοινωνίας : g.papastamatiou@panteion.gr

Παράρτημα Ι

Παράρτημα II

